

Steunpunt Passend
Onderwijs VO

VO RAAD

Richtlijn toelaatbaarheid ernstig meervoudig beperkte leerlingen tot het SO na 1 augustus 2014

Inleiding

Op 15 maart 2012 heeft de Tweede Kamer met algemene stemmen de motie Elias aangenomen (nr. 73, later gewijzigd in nr. 96). In deze motie wordt de regering onder andere verzocht in overleg met de sectororganisaties een procedure uit te werken waardoor de plaatsing van ernstig meervoudig beperkte leerlingen (hierna: EMB leerlingen) in een voor hen passende school gerealiseerd kan worden met zo min mogelijk procedurele en administratieve belasting voor ouders en de betrokken scholen. Dit zou kunnen met een door de sectororganisaties op te stellen voorbeeldafpraak.

Overwegingen bij de motie zijn dat er geen twijfel bestaat over de noodzaak voor deze leerlingen in aanmerking te blijven komen voor de zwaarste vorm van extra ondersteuning binnen het kader van passend onderwijs (lees: toelaatbaarheid tot (de zwaarste categorie van) het speciaal onderwijs).

Achtergronden

In de nieuwe situatie nemen de nieuwe samenwerkingsverbanden in hun ondersteuningsplan op hoe zij de ondersteuningstoewijzing regelen en hoe zij omgaan met de verdeling van de middelen. Uitgangspunt bij passend onderwijs is ook het verminderen van bureaucratie.

Op grond van artikel 18a van de Wet op het primair onderwijs beoordeelt het samenwerkingsverband of een leerling toelaatbaar is tot het SBO of SO¹. Ook stelt het samenwerkingsverband het beleid en de procedure vast met betrekking tot de terugplaatsing of overplaatsing van leerlingen voor wie de periode waarop de toelaatbaarheidsverklaring betrekking heeft, is verstreken. De wet geeft geen voorschriften voor de geldigheidsduur van een afgegeven toelaatbaarheidsverklaring.

Beleid ten aanzien van EMB leerlingen

Bij EMB leerlingen gaat het, volgens de definitie van het ministerie van OCW, om kinderen met een combinatie van een (zeer) ernstige verstandelijke beperking (IQ tot 35), een lichamelijke beperking en bijkomende stoornissen.

---

¹ Leerlingen die op een *residentiële instelling* worden geplaatst en onderwijs volgen op de (v)so-school waar de residentiële instelling een samenwerkingsovereenkomst mee heeft, hebben geen toelaatbaarheidsverklaring van het samenwerkingsverband nodig. De kosten voor deze leerlingen worden betaald door het samenwerkingsverband van de school waar de leerling stond ingeschreven vóór plaatsing of door het samenwerkingsverband waar de leerling woont als de leerling vóór plaatsing nog niet stond ingeschreven op een school.

De bekostiging voor leerlingen in *justitiële jeugdinstellingen (JJI)* en *gesloten jeugdzorginstellingen (GJI)* blijft ongewijzigd (capaciteitsbekostiging) en valt niet onder de nieuwe systematiek. Met de ministeries van Veiligheid en Justitie en Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn afspraken gemaakt over de bekostiging van de capaciteit van deze instellingen en de scholen die daaraan zijn verbonden.

In het licht van de vereenvoudiging van de procedure toelaatbaarheid ligt het in de rede de doelgroep voor deze regeling enigszins uit breiden, en de richtlijn van toepassing te verklaren op kinderen met:

- A. een laag ontwikkelingsperspectief ten gevolge van een ernstige verstandelijke beperking (IQ < 35), vaak met moeilijk te 'lezen' gedrag en ernstige senso-motorische problematiek (zoals ontbreken van spraak, bijna niet kunnen zitten/staan), of
- B. een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) en een grote zorgvraag ten gevolge van ernstige en complexe lichamelijke beperkingen, of
- C. een matig tot lichte verstandelijke beperking (IQ tussen 35 en 70) in combinatie met moeilijk te reguleren gedragsproblematiek als gevolg van ernstige psychiatrische stoornissen.

Ten aanzien van de onder A, B en C genoemde leerlingen moet worden voorkomen dat de toelaatbaarheid tot het SO telkenmale uitvoerig wordt beoordeeld.

Regeling na 1 augustus 2014

Gelet op het voorgaande en met in achtneming van wetsartikel 39 lid 4, inhoudende dat

'Leerlingen bij wie naar het oordeel van de directeur van de school de grondslag voor het volgen van aansluitend voortgezet speciaal onderwijs of voortgezet onderwijs in voldoende mate is gelegd, verlaten aan het einde van het schooljaar het speciaal onderwijs, mits hierover met de ouders overeenstemming bestaat. In elk geval verlaten de leerlingen het speciaal onderwijs aan het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 14 jaar hebben bereikt. De leerlingen verlaten het voortgezet speciaal onderwijs uiterlijk aan het einde van het schooljaar waarin de leeftijd van 20 jaar is bereikt'.

wordt de nieuwe samenwerkingsverbanden geadviseerd een uitvoeringsbesluit, ter uitvoering van de genoemde motie, te nemen dat er als volgt uitziet:

Het samenwerkingsverband gaat over tot de vaststelling van een vereenvoudigde procedure voor het vaststellen van de toelaatbaarheid van leerlingen bedoeld onder A, B en C,, inhoudende dat

- toelaatbaarheidsverklaringen voor deze leerlingen eenmalig worden afgegeven en vervolgens geldig zijn gedurende het hele verblijf op het SO. Veel leerlingen maken de overstap naar het voortgezet (speciaal) onderwijs op de leeftijd van 12 jaar, maar in elk geval verlaten de leerlingen het speciaal onderwijs aan het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 14 jaar hebben bereikt;
- bij de overstap van SO naar VSO een nieuwe toelaatbaarheidsverklaring moet worden aangevraagd bij het SWV VO. Deze verklaring is vervolgens geldig gedurende het hele verblijf op het VSO. In elk geval verlaten de leerlingen het voortgezet speciaal onderwijs aan het einde van het schooljaar waarin zij de leeftijd van 20 jaar hebben bereikt.

Aangezien veel leerlingen het voortgezet (speciaal) onderwijs rond hun 16^e of 17^e jaar verlaten, zal de VO-Raad in samenspraak met de PO-Raad het aantal vso- leerlingen dat gebruikt maakt van het wettelijk recht tot zijn 20ste het voortgezet speciaal onderwijs te volgen, monitoren. Op basis van de uitkomsten van deze monitor kan er eventueel een heroverweging op bovengenoemd uitvoeringsbesluit plaatsvinden.